

»Potičke iz peskovnika« - film s posnetki dejavnosti preko celega leta

Zvonka Jamnik, Vrtec Ciciban Novo mesto

Povzetek referata

V svoji 28-letni strokovni praksi sem doživela kar nekaj sprememb in stremeljenj k izboljšavi načrtovanja vsebin. Zadnja, opaznejša je bila uvedba Kurikuluma za vrtce. Ugotovitev, da je vzgojitelj lahko uspešnejši pri svojem delu z otroki tudi na podlagi opazovanj otrok pri načrtovanih in spontanih dejavnosti, me je pripeljala k spremljanju aktivnosti otrok in svojega dela z njimi s pomočjo video kamere. S primerno načrtovanim snemanjem in montažo posnetkov pa je izdelek lahko trajen dokaz dela in napredka skupine otrok in posameznika..

Ključne besede: spremljanje dejavnosti otrok in odraslih v vrtcu, video posnetki, refleksija

Uvod

V svoji praksi želim kvalitetno načrtovati, zato izhajam iz opazovanj otrok. S pomočjo video kamere lahko izven neposrednega dela z otroki temeljiteje in večkrat pogledam ciljno dogajanje. Tako lahko opazujem posameznika in skupino. Na podlagi opazovanj načrtujem dejavnosti, ki vodijo v učenje v območju bližnjega razvoja otrok.

Po pregledovanju prvih posnetkov in ugotavljanju njihove vrednosti, sem v preteklosti načrtnejše snemala in posnetke uporabljala pri pogovorih s starši. Pri otrocih s posebnimi potrebami so se posnetki že izkazali kot pomemben podatek.

Ob koncu leta je bilo posnetke smiselno urediti in shraniti kot enkratni spomin. To sicer zahteva veliko dela, s prakso pa postane rutina. Potreben je le sistematičen pristop, nekaj elastičnosti in timsko delo.

Namen posnetkov

Pri ustvarjanju scenarija za film (zadnjega sem poimenovala »Potičke iz peskovnika«) imam ves čas v zavesti, da film ustvarjam z več nameni:

- otrokom ohraniti spomin na vrtec in ga kritično vpeljati v svet medijev,
- staršem - za spremljanje njihovega otroka pri življenju v vrtcu in jih seznaniti z izobraževalnim ciljem medija,
- strokovnemu timu v skupini za analizo dela z otroki in refleksijo, za dvig kvalitete izvedbe načrtovanih vsebin in samopotrditve .

Naslov filma ni izbran naključno, temveč zato, ker otroci prvega starostnega obdobja v svoji igri nadvse radi zahajajo v peskovnik. Tu se rojevajo osnove socializacije, komunikacije in

ustvarjalnosti in nastajajo prve »potičke«. S tem mislim, da »potička« pomeni tudi otrokovo domislico.

Cilji posnetkov

Manca Košir je že pred 15 leti napisala, da živimo v času množičnih občil, da se sodobnim medijem ne da upreti niti izogniti, zato je treba otroke vzgajati tudi medijsko. Zapisala je: »Ni najbolj pomembno, KAJ gledamo, poslušamo, beremo. Veliko pomembneje je KAKO to gledamo. Najvažnejše pa je, KDO to počne.«

Citiram: »Vse preveč poslušamo in beremo o škodljivih učinkih televizije na otroke in zdi sem mi, da ta dejstva sprejemamo preveč brez razmisleka. Po ugotovitvah raziskave otroci v Sloveniji zelo malo ali skoraj nič ne gledajo televizije skupaj s starši. Včasih s starši pogledajo oddaje za odrasle, redko pa se zgodi, da starši z otroci gledajo otroške oddaje. Med gledanjem televizije in po njem se starši in otroci ne pogovarjajo.«(Mikulič, oktober 2003, Otroci in televizija)

Besedila so me navedla k razmišljanju o tem, da bodo otroci starše pritegnili k gledanju televizije v družbi z njimi, ko jim bodo pokazali »svoj vrtec«. Skupno gledanje televizije bi jim tako morda prišlo v navado, in starši bi imeli pregled nad tem kaj otroci gledajo. Hkrati bi imeli starši možnost otrokom sproti razložiti nejasne prizore. Tako vizijo staršem predstavim preden se lotim snemanja.

Posnetke načrtovanih in spontanih dejavnosti otrok, ki jih posnamem preko celega leta, kronološko uredim v studiu ob svetovanju strokovnjaka. Pri tem pazim, da se gledalcu posreduje duhovne, kulturne in umetniške vrednote, da se ga ob gledanju vzgaja in izobražuje, da se ga seznanja z dogajanjem v vrtcu, da se sooča z resničnostjo in s problemi, s katerimi se otroci srečujejo v vrtcu v vsakodnevnem življenju, da se seznanja z ustvarjalnostjo otrok, da se ob gledanju zabava in se vživlja v svet otrok. (Umek 1995)

Avdio in video posnetki so bogat vir informacij o otroku. Zaradi svoje nazornosti in avtentičnosti izredno pritegnejo udeležence v vzgojnem procesu. Omogočajo nam, da večkrat opazujemo (vidimo, slišimo) dogajanje ali dobimo vpogled v dogodke, ki jih sicer nismo neposredno doživeli. Obe vrsti posnetkov nudita več možnosti za reflektiranje vseh udeleženi. (Stritar, Sentočnik 2006)

Primer filma zapisan na dvd

Vsebine za načrtovan film so zajete iz dela in življenja v vrtcu preko celega šolskega leta. Posnete dejavnosti so z različnih področij dejavnosti Kurikula za vrtce, velik del pa je namenjen socialnim stikom med vrstniki in rutinskim dejavnostim.

Naslovnica

Nekaj naslovov posnetkov iz filma in njihov namen:

1. Na igrišču – individualna igra na igralih, gibanje
2. Potičke iz peskovnika – ustvarjanje in komunikacija
3. Upoštevanje enostavnih navodil - socializacija
4. Kdo bo prišel iz hišice? – zvoki in mali ritmični instrumenti
5. Pustne šeme – seznanjanje z običaji
6. Ajdini svečki in zajček Uh – praznovanje otrokovega rojstnega dne skupaj z njegovimi starši, prstne lutke
7. Velik-majhen – matematika v vsakdanjem življenju
8. Sem Repko zajček mlad, si zobe čistim rad – skrb za osebno higieno
9. Matic in mamica z dojenčkom – razvijanje igre v kotičku

Refleksija o osebnih izkušnjah

S pomočjo posnetkov spremljam tudi svojo strokovno rast, ker želim biti razmišljajoč praktik, ki kritično razmišlja o svojem delu, ozavešča svoje slabosti in daje sebi možnost, da te slabosti odpravi. Ob pregledovanju posnetkov s »kritičnim prijateljem« prečiščujem posnetke, se učim govoriti o sebi in argumentirati svoje delo.

S prodorom medijev v naš vsakdanjik se je vsakdo že kdaj srečal s kakšnim novim in s tem tudi s strahom pred njim. Tudi za nekatere otroke je kamera nov medij, pred katerim doživi strah. Vendar se otroci kamere preko igre navadijo.

Amaterske posnetke s sodelavko izboljšujem na podlagi lastne analize kritike in nasvetov strokovnjaka v studiu, tehnično pa si pomagava tudi s tovrstno literaturo. Vsebino snemanja načrtujem sproti na podlagi že posnetega in česa posebnega kar sva opazili v skupini.

S takim načinom dela, ki je s prakso postalo rutina, dosegam zastavljene cilje in namen.

Starši so navdušeni nad tem, da imajo možnost videti otroka, kako funkcionira v vrtcu v družbi sovrstnikov. Otroci se radi gledajo na televiziji, so kritični, se učijo, imajo spomin na vrtec. So tudi taki, ki se ne pustijo snemat, oziroma se snemanju izogibajo, a tudi takšni sčasoma kamere sploh več ne opazijo in se potem radi gledajo.

Zaključek

Načrtovanje, snemanje in montaža posnetkov terja kar nekaj časa in lastne angažiranosti preko celega šolskega leta. Vedno znova pa se odločam za to, ker vedno znova dobim potrditev od staršev. Če na roditeljskem sestanku pri predstavitvi letnega delovnega načrta pozabim predstaviti film, me zanj pobarajo sami. O tem so informirani od drugih staršev.

Zdi se mi pomembno, da se na tak način ohranja vzgojno delo v predšolskem obdobju tudi za kasnejše generacije. Tako kot knjige npr. ohranjajo kulturno dediščino naroda, tako bodo »Potičke iz peskovnika«, ki so sad mojega avtonomnega strokovnega dela, ne le spomin otrokom na posnetkih, temveč tudi dediščina za kasnejše generacije naše stroke.

Viri in literatura:

Košir, M., Ranfl, R. (1996) Vzgoja za medije. Ljubljana. DZS

Košir, M. (1995). Zbornik Otrok in mediji. Ljubljana .ZPMS.

Kurikulum za vrtce: predšolska vzgoja v vrtcih. (1999) Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.

Mikulič, A. (2003). Revija Medijska preža

Otrok v vrtcu: priročnik h Kurikulu za vrtce. (2001) Maribor: Obzorja.

Stritar, U., Sentočnik, S. (2006). Otrokov portfolio v vrtcu. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.